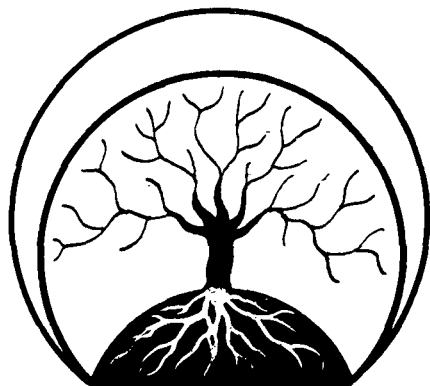

Van de Natuurbeschermingscommissie

Een andere manier om eens een excursie te houden

door F. H. P. de Bruijn

We kennen in de KNNV een nogal grote variatie in soorten excursies maar het is toch mogelijk om ze tot een paar hoofdgroepen terug te brengen. Zoals excursies waarbij je de hele dag door een gebied wandelt en naar alles kijkt wat je tegenkomt. Dit soort excursies is nog heerlijk ontspannend ook. En dan nog het hele scala van gespecialiseerde excursies, gericht op planten, paddestoelen, insecten, mossen etc. waarbij het te bezoeken terrein ook meestal kleiner van omvang is.

De natuurbeschermingscommissie wilde het eens een keer anders doen, *niet beter of ter vervanging van*, maar gewoon een nieuwe vorm aan de reeds bestaande toevoegen. Als proefkonijn diende het gewest IJsselstreek.

Dit gewest organiseerde op 11 maart 1978 een kaderdag waarvan de door de Natuurbeschermingscommissie geleide excursie een onderdeel zou vormen. Een en ander speelde zich af in de omgeving van Voorst gelegen aan de oostrand van de Veluwe.

De excursie had als titel 'VAN DE HEI NAAR DE KLEI'. Deze titel was gebaseerd op de opbouw van het landschap rondom Voorst. Aan de deelnemers werd een stencil uitgereikt waarop de excursie beschreven stond en ik wil hierbij de inleiding citeren.

'Doel van de excursie is niet in de eerste plaats u een paar uur aangenaam bezig te houden (het is meegenomen als dat wel lukt), maar om te illustreren op welke manier aan een excursie meer achtergrond en inhoud kan worden gegeven. Een excursie waarbij de geologie een rol speelt; de bodem, de menselijke activiteiten, de vegetatie en de wijze waarop al die factoren tezamen een landschap vormen. Een excursie waarbij waarnemingen van planten geen hoofddoel meer vormen maar een illustratie.'

Allemaal makkelijker gezegd dan gedaan, want zo iets dient wel terdege worden voorbereid en dat is dan ook wel gedaan.

Een week voor de excursie werd het terrein uitvoerig verkend door leden van de NBC en mede aan de hand van geologische kaarten en vegetatie-gegevens werd een omschrijving van het terrein opgesteld.

Het klinkt misschien wat simpel maar een goed bekijken van het terrein (*ook al kent men de omgeving*) vooraf is beslist noodzakelijk. Dit soort excursies moet altijd door een voorexkursie worden voorbereid. Op 11 maart vond dus de eigenlijke excursie plaats o.l.v. een viertal leden van de NBC. Voorafgaande aan onze excursie hield de directeur van de Overijsselse Milieufederatie een inleiding over 'Ruimte voor groen' die werd gevolgd door een discussie.

De excursie begon op de ten westen van Voorst gelegen pleistocene dekzandgronden. De deelnemers werden gewezen op het eiken-berkenbos dat kenmerkend is voor deze gronden. Langs dit gebied loopt een bandijk die een gekanaliseerde beek in toom moet houden; een duidelijk voorbeeld van menselijke invloed in het landschap.

Deze beek heet de Klarenbeek, maar hij is ronduit *vies*. Ons oppervlaktewater moet in de jaren tachtig weer schoon zijn; hopelijk dan ook weer deze beek; we moeten dan maar weer eens gaan kijken. Voordat de beek werd gekanaliseerd zijn hier en daar fraaie doorbraakkolken ontstaan met een bijzondere flora. U ziet: aan de hand van deze beek is een heel verhaal te houden over menselijke invloeden in het landschap.

Als we van de dekzanden het beekdal ingaan passeren we een overgangszone die direct herkenbaar is want we bevinden ons in het beuken-eikenbos. In het beekdal zelf vinden we het vogelkers-essebos. Het is aardig om op een dergelijke excursie de mensen zelf dan eens naar de bijbehorende plantensoorten te laten zoeken.

Er werd ook aandacht besteed aan de namen van oude boerderijen die soms iets zeggen over landschap en vegetatie. In dit geval waren namen als: het Leemgoor en het Hulstbos veelzeggend.

We naderen dan weer het dorp Voorst gelegen op een hoge rug van lemige zandgrond. Een vochtige vruchtbare bodem, waar we het gierst-beukenbos aantreffen, gekenmerkt door

Staande aan de rand van Voorst kunnen we dan nog een blik werpen over de uiterwaarden. We zijn nu aan het eind van de excursie bij de klei. Op deze natte klei kan zich wilgenstruweel of, als het wat droger is, het essen-iepenbos ontwikkelen.

We zijn er op het papier razendsnel doorheen gegaan maar in het veld is er bij elk aspect wat te vertellen. Het lijkt mij zeer wenselijk ook in afdelingsverband af en toe eens dergelijke excursies op te zetten aangezien op dit soort excursies ook op diverse milieuproblemen kan worden gewezen.

Adres van de schrijver:

Nieuws van de Natuurhistorische bibliotheek en de Wetenschappelijke Mededelingen

Uitverkocht

W.M. nr. 96 *'Handleiding voor het inventariseren van broedvogels'* is voorlopig uitverkocht. Met de samenstellers is een afspraak gemaakt voor een verbeterde druk. Voorlopig dus niet bestellen of als U de mededeling dringend nodig hebt een fotokopie bestellen bij het Natuurmuseum in Enschede. Ook nr. 91 *Mijten-Acarida. Algemene inleiding in de acarologie* en nr. 107 *'De zeegrassen in de Waddenzee'* zijn uitverkocht.

De nieuwe nummers

Van de in de afgelopen zomer verschenen mededelingen nr. 133 *'De kakkerlakken en de bidsprinkhanen van de plantengemeenschappen van de Benelux'* en nr. 134 *'Beknopt overzicht van de plantengemeenschappen in Nederland'* zijn al heel wat exemplaren door het Bureau verzonden.

Na de zomerrust gaat de uitgeverij weer door. In september verschijnt als nr. 35 *'Eikapsels van de kraakbeenvissen, roggen, haaien, draakvissen (Chondrichthyes) van Noord- en West-Europa'*, door A.W. Lacourt. Deze mededeling telt 28 blz. en 21 figuren en is uitgegeven in samenwerking met de Strandwerkgemeenschap. Drs. P. Huwae werkte namens de SWG als redacteur mede.

Nog enige stuks nieuwe kopij zijn in ons bezit en worden door H. van Bohemen en o.g. klaar

gemaakt voor de drukker. Daar de volgorde van uitgave nog niet vaststaat, zullen we in de volgende Natura hier over mededelingen doen.

De bibliotheek

Teleurstellend is dat de kopij van de *'Beknopte blad- en levermossenflora van Nederland'* nog niet in ons bezit is. De te behandelen stof is geheel gereed, maar het uittypen van de kopij voor de drukker vraagt nogal wat tijd. Wacht dus met Uw bestelling!

Maar verheugend is te kunnen melden dat de 2e druk van *'De Nederlandse slijmzwammen Myxomyceten'* in september uitkomt, met een 'Aanvulling' van 20 blz., waarin 4 figuren. Mevrouw E. N. Nannenga-Bremekamp stelde de uitvoerige aanvulling, waarin de nieuwste gegevens, in de laatste winter samen.

Verheugend is ook te kunnen melden dat èn door het kweken van een reserve door het Bureau èn het kwijtschelden door ZWO, van een grote schuld die we hadden aan ZWO, we het boek tegen een aanzienlijk lagere prijs gaan verkopen, nl. voor f 45,- aan leden, f 54,- aan niet-leden, terwijl de bezitters van de eerste uitgave alleen tegen vergoeding van de portokosten de 'Aanvulling' kunnen bestellen. Wacht echter met het bestellen hiervan tot na de volgende Natura. Dan zijn de portokosten bekend en kunt U gireren.

G. Houtman